

Внукова Наталія Миколаївна

*доктор економічних наук, провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрНУ*

ORCID 0000-0002-1354-4838

ФІНАНСОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗЕЛЕНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ В ЕНЕРГЕТИЦІ

Дослідження присвячено пошуку фінансових можливостей для зеленого екологічного розвитку в енергетиці. Розглянуто сучасні фінансові підходи до зеленого інвестування за вимогами НБУ, дотримання банками принципів ESG, які мають значення до мотивування щодо зеленої перебудови енергетики в Україні. Визначено низький пошуковий попит на теми зеленого інвестування та зеленого переходу в Google за останні 5 років в Україні. Створення Офісу зеленого переходу та Зеленої платформи в Україні дозволить швидко знаходити найактуальніші можливості для впровадження енергоефективних рішень, ресурсозбереження, відновлюваної енергетики та екологічної модернізації

Ключові слова: зелені інвестиції, енергетика, пошукові запити, екологія

Vnukova Nataliya

*2nd PhD in Economics, Leading researcher of Scientific and Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

ORCID 0000-0002-1354-4838

FINANCIAL OPPORTUNITIES FOR GREEN ENVIRONMENTAL DEVELOPMENT IN ENERGY

The study is devoted to finding financial opportunities for green ecological development in the energy sector. Modern financial approaches to green investment according to the requirements of the NBU, banks' compliance with ESG principles, which are important for motivating the green restructuring of the energy sector in

Ukraine, are considered. Low search demand for the topics of green investment and green transition in Google over the past 5 years in Ukraine has been identified. The creation of the Green Transition Office and the Green Platform in Ukraine will allow you to quickly find the most relevant opportunities for implementing energy-efficient solutions, resource conservation, renewable energy and ecological modernization.

Keywords: green investment, energy, search queries, ecology

Актуальність. Міністерство економіки України спільно з аналітичним центром DiXi Group та Офісом зеленого переходу [1] оголосили про початок розробки Зеленої платформи —першого цифрового каталогу програм фінансування сталого розвитку для бізнесу, комунальних підприємств і громад [2].

Воєнний стан та періоди відновлення висувають нові вимоги до прискорення трансформацій у глибоких технологіях, зокрема, для енергетики з пришвидшенням відновлювання. У зв'язку зі світовою тенденцією щодо сталого розвитку зелені технології відіграють тут вирішальну роль, для чого потрібно суттєве фінансування.

Державні службовці відзначають, що кількість зелених фінансових інструментів для бізнесу та громад зростає – як завдяки міжнародній підтримці, так і через запит з боку самих підприємців [2], що має позитивно вплинути на збільшення зелених інвестицій, зокрема, в енергетику. Зелена платформа об'єднає пропозиції від держави, банків, небанківських фінансових установ, донорів, інвестфондів у доступному форматі. Вона працюватиме на сайті «Зроблено в Україні», доповнюючи інші державні програми з розвитку внутрішнього виробництва та сталих рішень.

Виклад. Створена єдина Зелена платформа є важливою для енергетики тому, що вона дозволить швидко знаходити найактуальніші можливості для впровадження **енергоефективних** рішень, ресурсозбереження, відновлюваної енергетики та екологічної модернізації [2]. До включення в каталог платформи прийматимуться всі програми, що відповідають принципам зеленого

фінансування.

Повоєнне відновлення економіки вимагає перегляду пріоритетів розвитку енергетики та пошуку компромісу між економічними, соціальними й екологічними пріоритетами перетворень, які в сукупності мають забезпечити сталий розвиток суспільства. Ці ESG принципи активно запроваджує у фінансову систему НБУ. Ним 2024 року розроблена політика з розвитку сталого фінансування [3], 2025 року Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі [4] та надано практики в управлінні ESG ризиками [5].

Фахівці НБУ вважають, що при застосуванні ESG принципів для України є можливість більш зеленого повоєнного відновлення економіки [5].

У чому полягає взаємозв'язок зеленого переходу з фінансовим сектором, це оцінка ризиків і пошук можливостей, серед яких ефективність використання ресурсів, джерел енергії, продуктів та послуг. Спираючись на норми ЄС, розглядаються напрями розкриття інформації фінансовими установами про викиди за певними складовими щодо енергетики: перший напрям оцінки – прямі викиди з власних джерел (наприклад, транспорт, будівлі та ін.), другий напрям – непрямі викиди (від генерації енергії, яка купується – електро та теплова енергія), третій напрям – непрямі інші в ланцюгу створення вартості компанії, серед яких надані кредити, управління відходами та ін. Вся ця інформація починає контролюватися через фінансові установи, додаючи необхідні важелі для зеленого фінансування в енергетику.

Банки усвідомлюють вплив ESG ризиків на свою діяльність, опитування НБУ 2024 та 2025 років показало посилення розуміння фінансовими установами ризиків ESG, і отже, більш глибоке і свідоме управління ними при взаємодії з клієнтами, зокрема, в енергетиці.

Зелене інвестування стає пріоритетним у світі, отже, це повинно враховувати і в Україні, зокрема, при реалізації проєктів відновлення. Для досягнення цілей сталого розвитку ООН зелене фінансування та інвестиції в стійку енергетику відіграють ключову роль у їх досягненні з огляду на її

багатогранну користь для навколишнього середовища, суспільства та економіки [6].

Фахівці НДІ ПрЗІР НАПрНУ вносять низку пропозицій для швидшого приведення чинного законодавства до євроінтеграційних вимог для забезпечення умов для ефективного здійснення інноваційної діяльності, та підвищення обороноздатності в умовах воєнного стану [7], в цьому контексті перспективним є дослідження спорідненості дій щодо зелених інвестицій та розвитку енергетичного сектору.

Автором виконана оцінка рівня пошукової активності в Google темами зелених інвестицій, зеленого переходу, енергетики (українською мовою) в Україні за останні 5 років (на 05 червня 2025 року) з використанням пошукового он-лайн ресурсу Google Trends [8], яка показала, що зацікавленість темою зелених інвестицій є вкрай незначною, пік прийшовся на вересень 2021 року, при цьому тема зеленого переходу також має нестійкий характер пошукової активності, і її пікові складові відзначались у листопаді 2022 та жовтні 2024 року. За регіональним розподілом тільки 7 регіонів є статистично значимими, серед яких трійка лідерів – Вінницька, Волинська та Дніпропетровська області, що потребує подальшого вивчення і аналізу.

Тема енергетики є стійкою, найбільший пік пошуку був у грудні 2022 року, зацікавленість у темі енергетики є по всій території України, лідерами пошукової активності виступають ті ж самі регіони – Вінницька, Волинська та Дніпропетровська області. Отже, може виникати гіпотеза про кореляцію саме в цих областях програм з зеленого переходу, які пов'язані із енергетикою, що буде темою подальшого дослідження.

Враховуючи, що концепція зеленої відбудови пов'язана не тільки із захистом довкілля при відновленні зруйнованого, але і вдосконаленням розвитку громад [2], це не може не відзначитися на розвиткові енергетики.

Висновки. Розглянуті фінансові можливості, зокрема, щодо банківської системи для зеленого екологічного розвитку в енергетиці показали, що питання зелених інвестицій в умовах викликів воєнного стану є актуальними і

знаходяться в зоні стратегічного регулювання і управління державних органів, зокрема, НБУ та Міністерства економіки.

Для України перспективним є інтеграція не тільки до ЄС, але й інших країн світу щодо зацікавленості у прискоренні відбудови енергетики з урахуванням вимог зеленої економіки. Активне дослідження проєктів зеленого інвестування ЄС щодо енергетичного сектору може створити базу для запровадження зеленого інвестування. Перспективні рішення НБУ спрямовані на широке запровадження ESG принципів і залучення для цього фінансових установ, що може створювати стійку фінансову базу для реалізації зеленого переходу.

Виділені внаслідок он-лайн пошуку регіони з високим рівнем зацікавлення можуть стати пілотними щодо впровадження в їх громадах зеленого екологічного розвитку в енергетиці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіс зеленого переходу. Офіційний сайт <https://gto.dixigroup.org/>
2. В Україні запускають Зелену платформу – каталог фінансових можливостей для екологічного розвитку URL: <https://rubryka.com/2025/05/21/v-ukrayini-zapuskayut-zelenu-platformu-katalog-finansovyh-mozhlyvostej-dlya-ekologichnogo-rozvytku/>
3. Політика з розвитку сталого фінансування: НБУ. 17 вересня 2024 року. 9 с. URL: [file:///C:/Users/admin/Downloads/ESG%20strategy_public%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/ESG%20strategy_public%20(2).pdf)
4. Біла книга з управління екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. НБУ .2025. 15 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=13
5. Практики в управлінні ESG ризиками та концепція їх упровадження в Україні. НБУ 29 травня 2025 р. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/ESG_seminar_05-2025.pdf?v=13
6. Внукова Н.М. «Зелені» інвестиції у розбудові науково-дослідницької інфраструктури. *Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. :*

«Актуальні питання розбудови науково-дослідницької інфраструктури у воєнний та повоєнний періоди» за матеріалами Інтернет-конференції (м. Харків, 03 березня 2025 року) / за ред. С. В. Глібка, А. М. Любич. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2025. С.6-13. Електронне наукове видання. URL: https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/conf_03.03.2025_.pdf ISBN 978-617-7806-62-1 DOI 10.37772/978-617-7806-62-1

7. Подрез-Ряполова І. Стратегічний компас безпеки і оборони ЄС: окремі інноваційні аспекти та досвід для України *Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine (Механізми протидії сучасним викликам і загрозам: досвід ЄС для України)*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції в рамках виконання проекту Модуль Жан Моне програми ЄС Еразмус+ на тему «Впровадження механізмів ЄС для протидії сучасним викликам і загрозам» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCHRSCH) (2022-2025), м. Суми, 28-29 лютого 2024 р. / за заг. ред. В. Школи, М. Домашенко. Суми: СумДУ, 2024.С.43-46. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/96924/1/Pererva_competitive_advantages.pdf;jsessionid=6F8207F2BBBDF69C4B5EAB18746A048

8. Як користуватися сервісом Google Trends? URL: <https://adwservice.com.ua/uk/yak-korystuvatysya-servisom-google-trends>.

REFERENCES

1. Ofis zelenoho perekhodu. Ofitsiyni sait <https://gto.dixigroup.org/> [in Ukrainian]
2. V Ukraini zapuskaiut Zelenu platformu – katalog finansovykh mozhlyvostei dlia ekolohichnoho rozvytku URL: <https://rubryka.com/2025/05/21/v-ukrayini-zapuskayut-zelenu-platformu-katalog-finansovyh-mozhlyvostej-dlya-ekologichnogo-rozvytku/> [in Ukrainian]
3. Polityka z rozvytku staloho finansuvannia: NBU. 17 veresnia 2024 roku. 9 s. URL: [file:///C:/Users/admin/Downloads/ESG%20strategy_public%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/ESG%20strategy_public%20(2).pdf) [in

Ukrainian]

4. Bila knyha z upravlinnia ekolohichnymy, sotsialnymy ta upravlinskymy (ESG) ryzykamy u finansovomu sektori. NBU. 2025. 15 s. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Bila_knyga_2025_fin.pdf?v=13 [in

Ukrainian]

5. Praktyky v upravlinni ESG ryzykamy ta kontseptsiiia yikh uprovezhennia v Ukraini. NBU 29 travnia 2025 r. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/ESG_seminar_05-2025.pdf?v=13 [in Ukrainian]

6. Vnukova N.M. (2025) «Zeleni» investytsii u rozbudovi naukovy-doslidnytskoi infrastruktury. Zbirnyk naukovykh prats NDI PZIR NAPrN Ukrainy. Vyp. : «Aktualni pytannia rozbudovy naukovy-doslidnytskoi infrastruktury u voiennyi ta povoiennyi periody» za materialamy Internet-konferentsii (m. Kharkiv, 03 bereznia 2025 roku) / za red. S. V. Hlibka, A. M. Liubchych. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, S.6-13. Elektronne naukovye vydannia. URL: https://ndipzir.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/conf_03.03.2025.pdf ISBN 978-617-7806-62-1 DOI 10.37772/978-617-7806-62-1 [in Ukrainian]

7. Podrez-Riapolova I. (2024) Stratehichniy kompas bezpeky i oborony YeS: okremi innovatsiini aspekty ta dosvid dlia Ukrainy Mechanisms for combating modern challenges and threats: lessons from the EU for Ukraine: materialy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii v ramkakh vykonannia proektu Modul Zhan Mone prohramy YeS Erasmus+ na temu «Vprovadzhennia mekhanizmiv YeS dlia protydii suchasnym vyklykam i zahrozam» (101085700 – IMEU – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCHRSCH) (2022-2025), m. Sumy, 28-29 liutoho 2024 r. / za zah. red. V. Shkoly, M. Domashenko. Sumy: SumDU. S.43-46. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/96924/1/Pererva_competitive_advantages.pdf;jsessionid=6F8207F2BBBFDF69C4B5EAB18746A048 [in Ukrainian]

8. Iak korystuvatysia servisom Google Trends? URL: <https://adwservice.com.ua/uk/yak-korystuvatysya-servisom-google-trends>. [in Ukrainian]